

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

38 de Commendatariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

2 ¶ Et Rebuffus scribit in *tract. de pacifi. posse. nu. 273.* abbatem sancti Sulpitii apud Biturum. cens triennalem esse, & singulis triennii eligi. ¶ Atque in comitiis Aurelianensibus placuit, ut post hac abbatissa & priores essent adueniente vacatione triennales, ex electione Vestalium. *Aux. or. donan. des. vros. est. d. Orleans. art. 3.* Sancit & Innocentius tertius in *c. cum ad monasterium. c. 6. §. tales. de stat. mona. lib. 3. Decret. tit. 35.* ne alicui monachorum committatur obedientia perpetuo possidenda, tanquam sibi in suam vitam locetur: sed cum oportuerit amoueri, sine contradictione qualibet reuocetur. Explicat Clemens quintus ex concilio Viennensi in *c. vnic. de supplen. negli. pralat. lib. 1. Clement. tit. 5.* dum ait, priores & administratores beneficiorum, quae sunt de mensa abbatis vel monasterii, posse libere ad claustrum cum oportuerit reuocari. Quod intelligendum est de beneficiis, quorum administrationes conferuntur abbatibus, non quando per electionem ad ea vocantur. Priores enim manualia habere beneficia, & ad nutum privati posse dicuntur iure: alii nequaquam, *ca. 2. de stat. mona. ap. Grego. late de Seln. in tract. benefic. part. 3. q. 68.* qui titularii sunt, nec aliorum more ad regimen tantum ecclesiarum vel prioratum dicuntur. *in ca. 1. §. in eos autem, de priu. lib. 6. lib. 5. tit. 7.* Obseruandum itaque est in hac quaestione, posse beneficium vel prioratum regulare esse administrationis causa tantum concedendum: vel naturam habere perpetui beneficii. Et in primo casu amoueri posse ab abbate praefectum, videlicet si iusta amotionis adfit causa: aliter enim post monachum a beneficio manuali sine causa amoueri, implorare superioris abbatis auxilium, ut post Innocentium in *ca. in summo. qui cler. vel uenit. & Decium in c. ad nostram. circa fin. de confir. uti.* & Ioannem de Seln. in *d. tract. benefic. §. d. q. notauit obseruari in Gallia Rebuffus in d. tract. pacifi. posse. nu. 275. & 281.*

4 ¶ Sed ¶ & fit hoc irreuocabile beneficium proculdubio, quando post concessionem abbatis confirmatur possessio ex certa scientia, & expressa qualitate per summum pontificem, ut antiorant Imola & Panormitan. *in c. nisi essent. de prebend. & in ca. cum inter. de electio. & Rebuffus in d. tract. nu. 279.* Quod si perpetui beneficii naturam habeat prioratus, beneficium illud praesentis non est tractationis, nec amoueri praefectus per abbatem poterit: consilio enim facta censetur cum sua qualitate, *Clem. vnic. de supplen. negli. pralator. in Clem. vni. de ca. cl. mona. in 6.*

De Vicariis temporalibus, officiali, & aliis, Cap. 37.

1 Vicarius temporalis quis.
 2 Officialis & curatus est episcopi, & ut sit ecclesiastica persona.
 3 Vicarius episcopi in spiritualibus.
 4 Officialis ordinarius, & foraneus episcopi qui.
 5 Officialis ordinarius episcopi per peccatum sunt, nec destituuntur ab episcopo.

1 Vicarii ¶ temporales quidem beneficium regunt, sed ideo beneficiarii non sunt: nam non sibi, sed alteri possident. De hoc, & de vicario perpetuo paulo ante dictum est, dum ageremus de plebanis seu parochis. De vicario autem episcopi generali, & paulo post dicemus cap. 41. Et rursum paulo de officiali.

2 Dicitur ¶ & officialis vicarius episcopi, habens iurisdictionem. Hic ex clericis, non ex laicis constitui debet, *ca. in noua. 16. q. 7.* & locum episcopi tenet vel repraesentat: unde & in eius sede eo absente in actibus, in quibus episcopi interest, praesidet, *can. si. 93. dist. 11.* Et quia vices gerit episcopi officialis in iurisdictione ecclesiastica distribuenda, dicitur vicarius, *c. 1. de offi. vica. in 6.*

3 Si ¶ ut ¶ & is, qui absente episcopo in beneficiorum collatione manus illud pro episcopo exsequitur, dicitur vicarius in spiritualibus, vel vicarius generalis, *cap. final. cod.* Qui si non distinguatur ab officiali, & offi. talis recte dicitur vicarius: quia & offi. talis dicitur, nomine episcopi conferre beneficia, *cap. ex frequenter. de institutio. ap. Grego.*

4 Porro ¶ offi. tales in duplici sunt differentia: nam alii faciunt eandem sedem cum episcopo, & sunt iudices ordinarii: alii delegati ad certas causas, & in certa regione & ecclesiae, qui dicitur foranei, a quibus appellatur, ut delegati ad delegantem episcopum: cum ab ordinariis nequaquam ad episcopum, sed ad archiepiscopum fiat prouocatio, *clem. 2. in 1. a. gloss. de rescript. in clem. cap. 1. de offic. ordinar. in 6.* Foranei ut plerumque etiam temporales, alii perpetui, id est, quamdiu viuunt, *l. 1. in P. pro soc.*

5 ¶ Quamuis ¶ enim ad nutum fiant ab episcopo, tamen facti

nec ab eo, nec a succedente in episcopatu amoueri ab officio possunt, nisi mors vel delictum interueniat: etsi ad beneficiatum fiant, ut notat Oldradus *consil. 4. Iason. §. sed vsq. 6. col. de a. etio. Alexander. consil. 216. incip. magister. col. fin. lib. 7.* Ludouicus Gomes ad *reg. cancel. de non toll. iure quasi. q. 4.* Decet enim beneficium perpetuo manere, *Lauris peris. de excusa. iuror.*

De Commendatariis. Cap. 38.

1 Commendatarii uere non sunt beneficiarii.
 2 Commendatarii iure regalia qui.
 3 Regalia iure regi ex duplici causa competunt.
 4 Ecclesia tantum ex facultate principis bona possidet.
 5 Manus mortuae quae collegia dicuntur, & quare.
 6 Bona immobilia quare manus mortuae non possideant sine gratia.
 7 Regalia iure quando, & quando fructus ecclesiarum capiuntur rex.
 8 Regalia iure durat, donec praestetur fides regi a praelato.
 Collatio beneficiorum iure regalia, eod.
 9 Episcopi probandi a principe.
 10 Vacantium ecclesiarum annuus fructus a quo regi Gallorum concessi.
 S. Ludouicus a Bonifacio in numerum sanctorum relatus, eod.
 11 Philippus rex a Bonifacio excommunicatus, absolutus a Benedicto. Philippo regnum ademptum, & restitutum, eod.
 12 Collationes iure regalia a quo tempore competunt regibus Galliae.
 13 Electio & nominatio ad praelaturas, solius regis Gallorum.
 14 Spiritualis & temporalis potestas quando simul laicis concessa fuit.
 15 Beneficiorum vacantia annales concessa reuocata.
 16 Vacantia commendatariorum annua militum hospitaliariorum.
 17 Philippus Imperator bona ecclesiae baronibus concessit. Bona ecclesiae tyrannice distrabuntur, eod.

¶ Vi ¶ in commendam habet temporale beneficium ab episcopo, cum ultra sex menses non possit commendari, *can. mo. deinceps. c. 1. de electio. in 6.* non dicitur beneficiarius: quia nec perpetuo, nec sibi, nec alii possidet, *Rota. in decr. 244. in antiquis.* Nihil enim aliud est commendare, quam deponere, *l. commendare. de ver. sig. l. Lucius. de of. in P. c. 1. eo ut. ap. Grego. can. ne quis arbitretur. 22. q. 2.* Is autem qui deponit, remanet potius dominus, quam is cui res committitur. *l. rei commoda. §. commod. P. Et Vlpianus in lex. fulto. 35. §. rerum autem Italiarum, de hered. instum. lib. 28. P. tit. 1.* non alias res alicuius loci vel personae censuit, quam si quis perpetuo ibi habuerit atque ita deposuerit, ut perpetuo haberet. ¶ Non ¶ sunt etiam inter beneficiarios annuati, qui iure regalia sub custodia habent beneficia ecclesiastica, vel qui collationem eorum a laicis nacti sunt, ut monuit Molinæus in *reg. de instrum. tit. 1. num. 186.*

¶ Sunt ¶ autem regalia beneficiorum in duplici differentia: nam ius regale, vel ratione bonorum immobilium temporalium regi competit, vel ratione iuris spiritualis. Ratione bonorum, quia episcopatus & praelatura siue cathedrales ecclesiae ferre omnes in Gallia habent bona temporalia a principe in feudum. ¶ Non ¶ enim licet collegialibus ecclesiis in Gallia, bona habere immobilia quin facultas a principe concedatur, *Aegidi. Magister in tract. de amouitione. nos in Fendis. lura* quae dicitur dispensatio communi autem idiomate amouitionem, vel manus mortuam. ¶ Siquidem ¶ manus mortuae dicuntur, ecclesiae, collegia, capitula vniuersitates: quia in eodem statu permanent voluti mortuis, & expertes omnis vicissitudinis. istius saltem seculi. Siue enim l. gnum ceciderit ad austrum, siue ad aquilonem, ibi ardebit. Cum tamen viuentes multis & pene infinitis mutationibus & alterationibus sint obnoxii, vipote sub perpetuo motu degentes, *§. ut autem lex. de non ali. reb. eccles. variisque acti voluntariis, l. quia poterat. ad senatus. cons. Tribelli in P.* Et quia collegia, capitula, ecclesiae semper per subrogationem personarum, statum eundem habent. Sicuti sedes iudicialis, quamquam moriatur iudex, habet idem iudicium: etsi alius in defuncti locum substituitur, *l. p. oponeb. iur. de iud.* Bonitaeque, quae ab illis tenentur & possidentur, veluti mortuae dicuntur: quia mutare statum non possunt: praeter ius ab alienari iure communi nequeant, *l. in bemus nulli. 1. §. scientes, in fine. §. §. sane. in fine. de sacros. eccles. c. tu. de reb. eccles. non alie. in auth.* ¶ Quamobrem ¶ ne ¶ que possideri bona temporalia posse ab illis iure communi pla. et potissimum ab ecclesiasticis, collegiis & ecclesiis, aliisque simili-

similibus personis. Cum enim immunes *c. aduersus. c. 7. de immu. eccles. lib. 3. Decret. tit. 49. l. placet. s. de sacrosanct. eccles. C. cum similibus*, illa sint ab omnibus fere exactioibus, & indictionibus, a secularibus principibus necessario rebus pro negotiis videntibus reipublice imponendis, fietet vt cum immunitate illa perpetua reipublica detrimentum maximum pateretur, & neruatis redditibus per illam detentionem: vt neque laudemia a dominis directis eorum bonorum, neque renouationes feudorum in bonis mobilibus, quae quintum & rei requintum dicuntur, amplius penderentur, rebus in eodem statu manentibus, qui tamen mutatur, quando ad alios singulae sunt possessores perueniunt. Hi enim, vel moriuntur, vel distrahant: vnde & in a clientelaris praedii & feudorum, res ipsa & iura sepius ad dominos recurrunt. Vt nullo modo fieri posse videatur ex parte naturae rerum, & personarum ecclesiasticarum habita consideratione. res ab illis possideri, qui emori non possunt: praecipue, si de ecclesiasticis agatur. Cum iure legis Moyses, *Deuteronom. ca. 12. non potuerit Leuitis habere partem aut possessionem cum fratribus suis: quod ipse dominus possessio eius esset. Quod & initio & nascente ecclesia Christiani secuti sunt*, donec ex permissione Constantini Magni licuit, *can. futuram. & ca. videntes. 12. quast. 1. vii. & nunc dispensat rex in feudis*. Quorum origo prima ab eo est, vt teneant impetrato iure morticini. Ius autem morticini est, valor, & estimatioe tertiae partis totius rei, in qua ius feudi extingui postulat, vt cautum est constitutione Caroli, ann. 1402. mense Octobri. Quamuis hodie in parte luenda, alia sit pro nutu principum taxatio, *Agidius Magister, tract. de amorssemens, cap. 3. inquisitione tamē facta praecedenti census & qualitate & quantitate rei, & facta concessionis in camera computorum descriptione. Quibus obseruatis habent ex iure illo morticini. collegia vel ecclesiae in posterum ius possidendi in perpetuum, nec teneantur e suo mancipio ablegare, si nolint. in consuet. regia. declaration sur les amorssemens.* Ceterum ¶ quando vacat pastore ecclesia episcopalis, vel archiepiscopalis, quae patitur hoc ius regaliae. interim rex fructus capit, veluti iure feudi concessi, & ratione custodiae *c. generalis. de elect. in 6. quadiu vacauerit.* ¶ Et notat ¶ Aufreius post tyllum parlamentum. *de quibus caus. curia parlament. cognos. consuet. beneficium in regalia, vacante sede episcopi vel archiepiscopi, qui habent ius collationis, etiam si episcopus vel archiepiscopus sit electus vel confirmatus, aut missus in possessionem ecclesiae & collationis beneficiorum, donec ipsius praetati persona fuerit recepta in fidem & hominum regis. Medioque tempore, & ante fidem praestitam, & vacare praetatu. & beneficia in regalia, & iure regaliae conferri a rege.*

9 ¶ Exigit ¶ ius regni, vt episcopi a nostro principe approbentur, quod conforme iuri pontificio, *c. Reatina. 63. dist. 1.* Sic enim in epistola quadam ad Lotharium primum imperatorem scripsit Leo III. sum. pont. Atque in synodo definitum est generalis. *Hadrian. 63. dist. ob beneficia concessa in sedem apostolicam per Carolum Magnum, vt ab eo rege episcopi & archiepiscopi per singulas prouincias inuestituram acciperent, neue nisi a rege laudatus & inuestitus episcopus a quoquam cōsecratur. Quae proculdubio ratione bonorum temporalium intelligenda sunt: nam inuestitura alioquin ecclesiastica nihil operatur, si a laico concedatur, vt episcopus, vel alia ecclesiastica persona potestate sua conferendi beneficia, vel exercendi diuina officia fungatur, *can. 1. c. quonia inuestituras. 16. q. 7. Statutumq; est iure communi, neminem ob fundationem beneficii, qui quam aliud praeter honorem communem omnibus Christianis in ecclesia retinere sibi posse. c. pia mentis, ead. quast. ¶ Neque ¶ etiam in concessione Hadriani, & Leonis 4. regibus Gallicis factum est, ius accipiendi annu sfructus vacantium ecclesiarum, in quo maxime quidam labuntur: sed postea concessa est illis haec singularis potestas a Bonifacio 8. pont. sum. qui quidem Philippo Pulero & eius successori concessit, postquam eius patrem S. Ludouicum in numerum & album sanctorum reulit, priuilegiū vacantium ecclesiarum & prouentuum earum anni vnus exigendi: praeterquam earum, quas cathedrales & monasticas dicimus, vt ait Gaguinus *lib. 7. m. i. hili. Pulero.* Atque Polydo. us Virgilius scriptum reliquit, *lib. 17. in Anglia. circiter annum 1294. in Anglia sub Bonifacio 8. concilium Londini celebratum cōtra Iudaeos, in quo & statutum sit, nemini hominum, amplius licere praedia dare collegiis & fodalitibus monachorum: nec sacerdotibus aut monachis emere possessiones aliquas, nisi permissu regis.***

¶ Nisi ¶ tamen est, idem Bonifacius 8. paulo post adimere hoc ius Philippo, & regnum ipsum quod detulit cuidam Alberto Imperatori in contentu generali, vt scribit Gaguinus, *in vita Phil. Pulero. K. antius lib. 8. c. 36. & Platina in vita Bonifa. 8. Excommunicato Philippo, praetextu quod sacrum bellum in Agarenos institueret. Cuius tamen consilium in hoc dissoluit Benedictus II. pontifex, successor in sedem Bonifacio: & absoluit a censura regem, iussitque Galliam regi suo parere, vt ait Blondus, *9. Decad. 2. & Platina in Bened. 11. Quamquam Philippus ipse, constitutionibus suis editis, anno 1234. & 1246. repetat ab antiquo sibi ius esse regaliae, & ante concessionem Bonifacii 8. comperens regiae dignitati ob honorem singulae em coronae Galliarum. ¶ Quo ¶ possunt reges Galliae iure regaliae ex praefata possessione concedere praebendas & beneficia vacantia iure & facto, vel ipso iure tantum. Sicuti & olim vios esse hoc iure regaliae reges Angliae faciunt quaedam fidem. Agidius Magist. in decis. in tracta. regalia. cap. 1. Referunt alii itaque concessionem huius priuilegi ad concilium Aurelianense habitum sub Clodoueo, in quo concessa regi electio & nominatio praelatorum in remuneratione victoriae a Clodoueo in Visigotos, fuso Alarico eo, cum rege Aliaad Caroli Magni, & Catoli Calui beneficia in sedem Apostolicam, & ob fusos Arrianos referunt, vnde priuilegia multa illis irrogata, vt notant Arnulphus Rufcus, & Philippus Probus, *ambo in tract. regaliaum.***

¶ Ius ¶ etiam consentiendi in electionem episcoporum, & regibus aliis Hispaniae, & Galliae, item imperatoribus concessum, vt constat ex concilio Toletano, *can. cum longe 63. dist. 1.* nunquam tamen electionem ipsam & nominationem praelatorum alii, quam imperatori Gallico, & eius successoribus datam inuenio, *cap. in synodo, ead. dist. 1.* Quamobrem si Imperator alius, quae ex hac progenie velit hoc iure vt, ea ratione quod Carolus fuerit Imperator, cui concessum est priuilegium, id iure Gallico vsurpabit, nō proprio ratione imperii: quia huic tanquam Imperator renuntiauit Ordo Magnus, siue primus, Ioanri 2. sum. pontifici, *can. tibi domino, ead. dist. 1.* Et Ludouicus primus, *can. ego Ludouicus 63. dist. 1.* renuntiauit electioni summum pontificis Pascali primo, vt nec hodie Galliarum rex eligat summum pontificem remisso illo iure, ceteris iuribus & in alios episcopos concessis non eiuratis, quae inter regalia haec recte annumerantur.

¶ Errat ¶ autem valde Ioannes Petrus de Ferrariis, in *pract. in 14. for. libel. quo agitur, de substitutione, in exemplari ad ver. ex suo corpore & legitimo matrimonio natus*, dum ait: *Scire debes, tu indocte laico quod imperator habuit aliquando, scilicet temporalem, & spirituales a domino potestatem: quia tunc imperatores conferbant omnia beneficia ecclesiastica per euersum orbem. Nam hoc falsum est neque Innocentius, quem ipse citat, vnquam in eo loco quem signat citat Innoc. in c. 2. de natio. & obed. neque canon, Adrianus 63. dist. 1. quem adducit, hoc ait: quamuis non disiteat ante aduentum Messiae, ante stabilitum regnum, Mosem vtramque potestatem habuisse, & Samuelem: verum, dum discretum ab imperio sacerdotium fuit, duo fuerunt gladii, & imperium suis limitibus debuit esse contentum, *can. imperium 10. dist. ca. 1. er venerabilem, qui fil. sint legit. nisi quatenus ex priuilegio permissum est vlt. a. Neque Ozias rex Israelis impune tulit, quod auctus fuerit munus sacerdotale vsu. pare. 2. Paralip. c. 26. Et ita antiquata ethnicorum obsequio, qua imperator inaugurabatur omnibus sacris, vt in potestate sua haberet omnes religiones, scilicet idololatrorum, vt ait Dion Cassius, *lib. 53. historiae. nam hoc Christianis imperatoribus nunquam permissum fuit absolute. ¶ Fuerunt ¶ & aliis principibus, & ecclesiasticis vacantia annales beneficiorum, um concessa ex priuilegio, quod tamen postea renouatum est, aut valde immutatum & merito, a Ioanne 22. in extrava. nag. suscipit. ne sede vacan. in extrava. commu. ¶ Habent ¶ & hoc ius in commendis ordinis vacantibus morte comendata ii, milites S. Ioannis Hierosolymitani: nam mortuo commendatario, vacantis commenda fructus annuariae communi acquiruntur, vt habetur in eorum statutis fere per totum tit. 4.***

¶ Neque ¶ negauerim iure tyannico aliquos praeter priuilegium, sibi ius in ecclesia um praedia vsurpasse: verum illud potius iniuriae & sacrilegio adhibendum, sicuti nec inultum ab iit. Veluti apud Vitergensem abbatem legitur, in *Chronico, pagina 31. & 32. Philippum Imperatorem, qui successit fratri Henrico Sexto, cum deficerent pecuniae, quibus stipendia militibus praebere, primum cepisse distrahere praedia, quae*

Federicus pater in Germania emerat, & cuiuslibet baroni pradia rusticana & ecclesias sibi contiguas obligasse, a quibus ecclesie demum fuerunt valde diuexatae, & tandem excommunicatum ab Innocentio 3. gladio tyranni interemtum.

De Officiariis ecclesiasticis, & primum de Theaurariis, seu Sacristis.

Cap. 39.

- 1 Officium ecclesiasticum quomodo a beneficio distinguitur.
 - 2 Officium custodire porcos pasua, pecora, porcos, &c.
 - 3 Sacrista quis, sacristarium quid.
 - 4 Theaurarius, thesauraria quid. *Κεμισλιας, & κεμισλιας, quid, eod. Cimilia & cimilia quid, eod.*
 - 5 Gaza & gazophylacium quid.
 - 6 Thesaurus fuit in templo Dei.
 - 7 Custos ecclesie quis, & eius munus.
 - 8 Ignem fouendum perpetuo in ecclesia Dei inextinguibilem.
 - 9 Ignis inextinguibilis fons a vestalibus, & quis auctor.
 - 10 Noachi uxor Tybea & Aretia ignem seruari docuit perpetuum, eodem.
- Græci ab Aramæis plura mutuati nomina, eod.*
Vidua ignem perpetuum seruauit Athenis.

1 Quidam tamen non omne beneficium nisi ratione officii detur, tamen non omne officium ecclesiasticum beneficium habet, nec perpetuam sollicitudinem. Er proinde alia quoque, ratione officii simpliciter ecclesiastici, distinctio personarum erit. Porro officium inuenitur, vel ratione reru profanaru, que ecclesie sunt, vel ratione reru sacrarum, vel ratione iurisdictionis, vel sacramentoru: quando de his tractandis agitur. ¶ Ratione reru profanaru: ut p. ofana: um, vel pene profanarum, dici possunt quida officium habere: nam & cultos portarum, pasuorum, pratoru, pecorum, & porcorum dicitur habere officium, vt notat glossa in l. ne quis, §. officiorum, de dignitat. lib. 12. C. quam singularem & vnicam exillimat Andreas Barbatia in rub. de offic. & pot. iud. deleg. Sunt & liberti ex familia ecclesie, officium pro necessitate ecclesie patronæ præbentes, can. liberti, cum 4. seq. 12. quest. 8.

2 ¶ Sacris tamen rebus custodiendis præpositus sacrista dicitur, qui nutu & mandato archidiaconi Gregor. 3. in c. eamte, c. 3. de offic. archid. lib. 1. Decret. tit. 23. curam habet sacrorum valorum, vestimentorum ecclesiasticorum, sacri thesauri, & eorum que ad fouendum lumen exiguntur, scilicet olei & cere, vt placuit concilio Toletano, in c. de offic. sacri. lib. 2. Decret. tit. 26. Sacrista a rerum sacraru nomine dictus: sicuti sacristium, locus vbi sacre res reponuntur, etsi priuatus sit, vt ait Vlpianus, in l. sacra loca 9. de rer. diuis. in P. ¶ Alibi t thesauraria, & præfectus thesaurarius dicitur, can. perlectis 25. dist. Dicitur *κεμισλιας*, qui sacre & pretiosæ suppellectili, vel thesauro præest, & *κεμισλιας*, locus, vel thesauraria a Iustiano in l. fin. §. fin. de bon. auct. iud. possi. lib. 7. C. tit. 72. Vocat Honorius 3. c. cum inter, c. 19. de verb. signi. ap. Grego. cimilia thesauri illius locum. Erant autem *κεμισλια* Græcis, mobilia bona recondita vel pretiosa: vt apud Homerum dicuntur *κεμισλια*, æs, aurum, ferrum reconditum, vel vasa ex his facta, dum ait Homer. *Ilad. 6.*

Ποδαδι ἐν ἀργείοις πατέρις κεμισλια κῆρ,
Χαλκός τε χρυσός ποδὸν κημιτὸς τε σιδῆρος.
Meminit & sæpe eius alibi, atque alii auctores Græci, & Gregorius 3. in c. 3. de offic. archid.

3 ¶ Dicerent t Persæ gazan, voce per alios vsurpata populus, Hester. c. 3. c. Ezechiel, c. 25. c. altinum, c. 28. d. & locum ex Persico & Græco nomine gazophylacium, vt scribit Helychius & Suidas. Et fre quens eius mentio in sacra pagina. ¶ Ex qua t & constat thesaurum fuisse perpetuo in templo Dei, variis & pretiosis muneribus, oblationibus, vestibus, vasis & pecuniis conflatum & conseruatum: vt non possim istos hereticulos satis demirari, qui obgannientes donariis diuinis, quæ a probis hominib. Deo consecrata, & eius ministerio sunt, improbare ecclesie opes audent, non alia ratione, quam Iudas domini scelestissimus proditor, effutientes in sulle, vt quæ perditio hac, Matth. 26. a. D. Mat. 14. a. potuit em in vnguentum hoc multo venundari, & dari pauperibus: Non quod de pauperibus illis cura sit, sed quod sibi malunt, quam Deo: & sacrilegii sui, quod quotidianis prædationib. exerceant, prætere, e, sed stollide, nituntur excusationes. Meminit

de gazophylacio domini Neemias c. 10. d. & c. 13. a. & domini nostri Iesu Christi sæpe sacri amanuenses, D. Marci, c. 12. d. D. Luc. c. 21. a. D. Ioan. c. 8. c. Exstat & decretum, Iosua, c. 6. c. qui populum Israeliticum probe rexit in expugnatione Hierico latum: Quicquid auri & argenti erit, & vasorum anconum, ac ferri, domus consecratur, repositum in thesauris eius. Memineut & f. euen- ter de thesauro domus domini, libri Regum, 3. Reg. cap. 14. & 4. Reg. c. 14. & 15. & 24. Meminit & de Leuiticis custodibus vel præfectis sacri thesauri & diuini liber Paralipomenon 1. cap. 9. d. Legimus fuisse & inter thesauros Dei clypeos dono oblaros a Salomone, Reg. 14. 2. Paral. c. 12. Quos inuenit Sefac rex Ægypti & euexit. Addit Iosephus lib. 8. Antiq. ca. 10. lanceas aut eas, & sagittas aureas, quas sumtas a rege Sophone David Deo dedicaerat. Erant & vasa aurea, 4. Reg. c. 24. & alia supellectila, quæ refert historia Machabeorum, lib. 1. cap. 1. Deponabantur & sacre vestes in gazophylacio sanctuarii, officio diuino petacto, vt constat ex prophetia Eldra, ca. 44. vers. 19. Et hanc ipsam habendi thesauri consuetudinē in templis suis ethnici imitati sunt: multa enim diis suis vel melius Idolis suspenderunt, ex manubis hostium, ex victoriis, tum ex voto, tum ex largitione. A quibus omnibus, qui Dei numen aliquando olfecerant, nihil etiam inimico & hostili impetu cladis inferentes, delibabant. Et scribit Iosephus Pompeium Magnum, post captum templum Hierosolymorum, sanctæa duobus millibus talentorum in gazophylacio templi inuentum: uno abstinnisse, Ioseph. lib. 14. c. 8. Quod & alii in sua religione fecerunt, sacrilegiorum diuinis & humanas pœnas veriti, & exemplo aliorum facti cautiore. At cum penas hodie contemnunt impiissimi sacrilegi, certe summo opere hoc munus sacristæ requiritur, cum archidiaconi curatio & maiori necessitudine addendus est custos vtique.

¶ Custos ecclesie, t qui & minister sacristæ est, c. 1. de offic. cu. 7. f. od. & ibi glo. rubric. & archidiacono obedit in pulsandis horis canonicis, in custodienda perpetuo supellectili ecclesie, & in igne sancto conseruando, ne extingatur. ¶ Non t secus quam & apud Iudeos sacerdotet & Leuitæ ignem perpetuum conseruabant, ne extingueretur ex iussu Dei, Leuit. c. 6. in symbolum Spiritus sancti, vel diuinitatis indeficientis, vel ob caritatē quam perpetuo fouere debent præpositi sacri antilites, qui nec diuinitatem alterius Dei, nec alentum a Deo quippiam fouere debent. Vnde & inuectio ignis alieni in Dei sanctuarium, morte expiata fuit ministerum in Leuitico, Leuit. c. 10. Habuit que hoc munus fouendi ignē sacerdos Heli, quod tradidit Samueli postea, puero peruigili, dum senectute caligare eius coeperunt oculi, vt extinguerent vel defectu am luce: nam non videret, 1. Reg. c. 3. ¶ Habebant t hoc munus apud ethnicos Romanos Vestæ 9 virgines ignem perpetuo fouentes, quod innuit Virgilius, dum ex persona Hecctoris.

Sic aut, & manibus viras vestam que potentem,
Aeternamque adytis effert penetrabilis ignem.
Quod ad Numæ institutum referunt Linius in 1. Ouid. 6. Fastor. Dionysius Halicæ. lib. 2. Plutarchus in vit. Nume. & alii Quamuis Berofus lib. 3. de storat. scribat, Vxorem Noachi Tytheam, Aretiam etiam dictam, quia mater omnium esset, vocatam Estam, id est, ignem, post mortē: eo quod ipsa regina sacrorum fuerat, & puellas docuerat sempiternum ignem sacrorum inextinguibilem seruare. Non enim tantum apud Græcos Vesta, vel Estam ignem significat, sed apud Aramæos, quos, quia Græciam incoluerunt antea, & barbara Græcis nomina reliquisse testatur Strabo in Geograph. Græc.

¶ Athenis t etiam ignis perpetuus in Prytaneo asseruabatur, 10 non quidem a virginibus, sed a viduis, vt ait Plutarchus. ¶ Et Strabo lib. 9. t Polladis Mineuæ dixit templū in saxo vetustum, in quo esset lychnus inextinguibilis & virginum domus, id est, *παρθένων*. Seruabant & ignem Ægyptii, vt ait Diodorus Siculus. Item & perpetuus Delphis, & apud Persas teste Procopio lib. 2. bell. Pers. Seruabant & in Pyreo Magi. Et in Cappadocia idipsum Magni Py. ethi factitarunt, Strabo lib. 10.

De Oeconomo, & Vicedomino, Syndico, & alius. Cap. 40.

- 1 Oeconomi qui dicantur.
- 2 Oeconomus eccl. fix ex quibus eligendus.
- 3 Vicedominus quis, & quomodo differat ab oeconomo.
- 4 Syndicus quis.

5 Adueca